

Özgür İPEK

Arş. Gör. Dr.

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
İletişim Fakültesi
Radyo Televizyon ve Sinema
Bölümü

İletişim
ozguripek1@gmail.com

Cumhuriyet Üniversitesi İletişim Fakültesi akademisyenleri Dr. Gökhan Gültekin ve Dr. Öğr. Üyesi Ozan Özpay tarafından derlenen *İstila Filmleri* Kitabı, istila konulu filmlerin politik, sosyolojik ve felsefi içerimlerini çözümleyen bir derleme kitap çalışması. Hiperyayın tarafından yayınlanan çalışma, Türkiye'nin birbirinden farklı üniversitelerinde görev yapan akademisyenlerin yazılarına yer veriyor. Gökhan Gültekin ve Ozan Özpay'ın kaleme aldıkları sunuş metninde de yer verdikleri üzere bir kavram olarak "istila"nın sinemada ekseriyetle yayılma, kaplama, bürünme ve sarma gibi anlamlar dolayısıyla ele alındığı söylenebilir. Bu bakımdan; doğa üstü bir güç, başına gelenler nedeniyle insanlardan intikam almak isteyen kötücül bir ruh, gizli bir deney sonrası ortaya çıkan bir yaratık, gezegenlerindeki kaynakları tüketince dünyayı ele geçirme planları yapan üstün bir uygarlık veya bir hayvandan bulaşarak tüm insanlığı etkisi altına alan amansız bir virüs *İstila Filmleri* evrenini sıklıkla ziyaret eden konular arasındadır.

İstila Filmlerinde yer alan zombi, vampir, hayalet ya da şeytan gibi korku mitine ait figürler modern insanın güvenli ve izole yaşantısı için ciddi bir tehdit oluşturur. Zira modern insanlık eliyle yaratılmış ve rasyonel bağlarla örülü modern bireyin gündelik yaşantısı üretilen insani değerlerle beraber kendi varlığını mütemadiyen tehdit eder vaziyette bir ilerleyiş göstermektedir. Pek çok ülkeye ait silahlı kuvvetlerin karşı karşıya geldiği kitlesel savaşlar, nükleer silah teknolojileri, yaşamı kontrol altına alan salgın hastalıklar ve terör saldırıları gündelik yaşamın içerisine tedirginlik duygusunu aşlamış ve güvenlik duygusu sarsıntıya uğramıştır.

Dışarıdan gelerek içeridekini yerinden etmeye çalışmak ve mekânı ya da doğrudan insan bedenini ele geçirmek amacındaki ötekiler, bir tür sınır ihtilaline giderek rutini bozma amacı taşır. Yerleşik olanı tedirgin eder, içeriye korku ve gerilim duygusu salar. Rutin hayat başkalaşır ve değişime maruz kalır. Bu değişim genellikle içeridekilerin sakladığı bir sınır ortaya çıkmasına yol açar. Bu anlamda güvenlik endişesi gibi bir zeminden hareket eden *İstila Filmleri* iktisadi ve siyasal karmaşaların görünür olduğu bir alan yaratır.

İstila Filmlerinde konu edildiği üzere kendi sağlıklı ve bütünlüklü bedenini koruma arzusundaki modern birey yaşam alanlarını istila eden dışsal varlıklara karşı gelerek yaşam kurgusunu alışlagelmiş bir anlam ve duygu dünyasının içine çekebilmek adına savaşım vermektedir. Toplumsal ve bireysel yaşamdaki güvenlik vurgusunun yanı sıra sosyal bilinç ve öteki gibi mevzuların sularına giriş yapan *İstila Filmleri* felsefi, sosyolojik, psikolojik ya da politik tartışma alanlarına da zemin hazırlar. Gökhan Gültekin ve Ozan Özpay'ın derledikleri *İstila Filmle* kitabı da işte böylesi bir düşünceden hareketle istila sinemasının gündeme

Gönderilme Tarihi

02 Aralık 2020

Kabul Tarihi

10 Aralık 2020

getirdiği meseleleri odağına alan makalelere yer vererek birbirinden farklı bakış açılarını bir araya getirmektedir. Bununla beraber, kitapta meselenin tüm boyutlarıyla etraflı bir şekilde tartışılıp değerlendirilmesi gerektiği teslim edilerek yalnızca “home invasion” yani “ev istilası” olarak kavramsallaştırılan alt türe yoğunlaşmış ve ortaya çok daha spesifik fikirlerin çıkması sağlanmıştır.

İstila Filmleri bir alt türü olarak ev istilası filmlerinde risk ve güvenlik gibi kavramlar sürekli bir biçimde tartışmaya açılarak “ev”in korunaklı bir yer olduğu algısı sarıntıya uğratılır. Kitapta “bir kişinin, bir ailenin, bir grubun, bir toplumun hatta insanlığın tümünün yaşamını devam ettirdiği ya da bir süreliğine bulunduğu özel veya kamusal alanda uğradığı istilaya karşı hayatta kalma mücadelesi verdiği filmler” olarak betimlenen *İstila Filmleri*, doğrudan insanın ölüm ile yaşam arasındaki sıkışmışlığını gösteren ve insanların kurtuluşu yine kendilerinde aradıkları filmlerle sınırlandırılmıştır. Bu nedenle askeri bir mücadeleyle başarı sağlanan *Dünyalar Savaşı Z* ve robotların devreye girmesiyle zafer elde edilen *Transformers* gibi filmlerin bu kapsamın dışında tutulduğu belirtilmiştir.

İstila Filmler Yukarıda serimlenen düşüncelerin ışığında Yaşam Alanının İstilasası, Bedenin İstilasası ve Hayvan İstilasası olmak üzere üç bölüme ayrılmaktadır. Birinci bölümün Selçuk Ulutaş imzasını taşıyan ilk yazısı Denis Villeneuve’un yönettiği *Arrival* filmi ele almaktadır. Ulutaş filmin dünyasına girmeden evvel Spinoza’dan Bruegel’e uzanan bir referanslar rabitası eşliğinde kıyamete yönelik korkunun altyapısını çözümler. Yazar, Villeneuve’un filmi aracılığıyla bu korkunun üstesinden gelmeye çalıştığını ileri sürer. Bölümün Sarper Bütev’in kaleme aldığı ikinci yazısı, *Yanlı Kapı* filmi özelinde aile kurumunun ve hegemonik erkekliğin sorgulandığı bir bakış açısı ortaya koyar. Bölümün son yazısında Gökhan Gültekin bir “auteur” yönetmen olarak John Carpenter’ın imzasını taşıyan filmlerin gerek görsel uyuşumlar gerekse ideolojik ilgi alanları bağlamında birbirleriyle nasıl bir ilişki içinde olduklarını detaylı bir şekilde ele alır.

İkinci bölümün ilk yazısı William Friedkin’in kült yapıtı *The Exorcist*’i ele alan Ozan Özpay’ın kaleminden. Bu metinde toplumsal paranoyaların filmin anlam dünyasına nasıl sızdığının izini süren Özpay, feminizmle çatışan muhafazakâr ideolojinin etkilerini görünür kılmaya çalışır. Bir sonraki yazıda Meral Serarslan, *Invasion of The Body Snatchers* üzerinden Batı düşün dünyası dışında kalan fikir ve inançların nasıl ötekileştirdiğini gözler önüne serer. Bölümün son yazısında George Romero’nun meşhur üçlemesi üzerine bir çözümleme kaleme alan Kemal Deniz, serinin ideolojik içerimlerini serimlemeye çalışır. Kitabın Hayvan İstilasası adını taşıyan son bölümü, Gülbuğ Erol ve Mustafa Günsün’ün beraber kaleme aldıkları Alfred Hitchcock klasiği *Kuşlar* filmi hakkındaki yazıyla başlar. Metinde öncelikle Hitchcock’un yönetmenlik maharetleri üzerinde duran yazarlar

göstergebilimsel bir analizle kitaba katkı sağlarlar. Süleyman Duyar bölümün ikinci yazısında Stephen King'in eserinden uyarlanan *Cujo* filminden yola çıkarak toplumsal ve tarihsel bağlamda bir hastalığın nasıl konumlandırıldığıyla ilgili bir okuma ortaya koyar. Evren Günevi Uslu kitabın son yazısında insanın doğayla ilişkisine dair bir çerçeve çizerek kontrolsüz bilimsel uygulamaların kıyametle sonuçlanabileceğini öne sürer.